

TUBORG HAVN

Marinarkæologisk forundersøgelse af
opfyldsområder og tracé for rørledning

VIR 2796

Andreas Kallmeyer Bloch

VIKINGESKIBS
MUSEET

VIKINGESKIBS
MUSEET

TUBORG HAVN
Marinarkæologisk forundersøgelse af
opfyldsområder og tracé for rørledning

VIR 2796

SLKS 16/03657

Andreas Kallmeyer Bloch

September 2017

Forsidefoto: Frederik D. Hyttel. © Vikingeskibsmuseet.

Vikingeskibsmuseet, Vindeboder 12, 4000 Roskilde. Telefon: 46 30 02 00, Fax: 46 30 02 01,

email: museum@vikingeskibsmuseet.dk www.vikingeskibsmuseet.dk

TUBORG HAVN

Marinarkæologisk forundersøgelse af opfyldsområder og tracé for rørledning

VIR 2796 - SLKS 16/03657

Forord

I forbindelse med planlagt anlægsarbejde på den sydlige del af Tuborg Havn har COWI A/S på vegne af Danica Pension ansøgt om tilladelse til opfyldning samt ændring af tracé for rørledning. Opfyldningen skal ske ud for fem udlagt byggefelter. For at opfyldningen kan finde sted, skal en spildevandsledning omlægges og placeres uden for havnens bølgebryder.

Slots- og kulturstyrelsen har stillet vilkår om gennemførelse af en marinarkæologisk forundersøgelse forud for ovennævnte arbejde (Tuborg Havn, vilkår, SLKS 16/03657).

I august 2016 fortog bygherre geotekniske borer langs det planlagte rørtracé (se fig. 3). Prøverne er blevet gennemgået af Vikingeskibsmuseet og museet har på baggrund af prøvernes beskaffenhed og sammensætning vurderet, at anlægsarbejdet for rørlednings vedkommende kan fortsætte uden risiko for den submarine kulturarv. Området for rørledningen er efterfølgende blevet frigivet af Slots- og kulturstyrelsen (Frigivelseserklæring for tracé på havbunden til ny spildevandsledning, SLKS 16/03657).

Opfyldningsarealerne er fordelt på fem byggefelter og udgør samlet et areal på 4859 m² (se fig. 2). Den østligste del (svarende til ca. 600 m²), af byggefelt II er undersøgt i forbindelse med de geotekniske prøveboringer. Det vurderes på baggrund heraf, at risikoen for fund af fortidsminder beskyttet af museumsloven i denne del af byggefelt II er lav. Nærværende rapport vedrører forundersøgelse af de resterende arealer inden for byggefelterne.

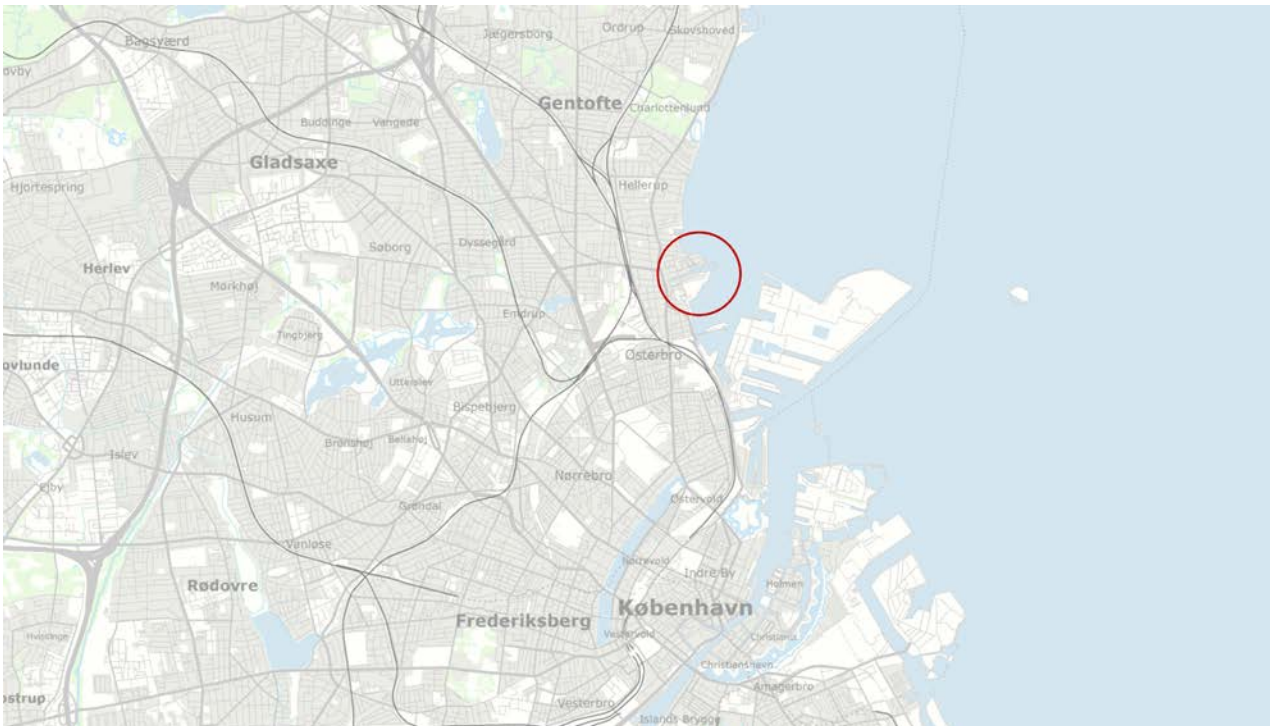

Fig. 1. Oversigtskort med markering af Tuborg Havn.

Mål

De berørte anlægsområder ligger alle inden for en afstand af 50 m fra kysten. Vanddybden i områderne varierer fra ca. 1 til 5 m. Topografiske kort viser en mindre fossil vig ved Rosbækkens munding syd for byggefelt V (se f.eks. P. Bredal Christensen 1955, Geologiske og Topografiske Undersøgelser vedrørende Københavns Undergrund. I: Meddelelser fra Københavns Bygningsvæsen nr. 1/1963).

Der er forekomster af fortidsminder fra Ældre Stenalder i området i form af såvel boplads- som enkeltfund. En flintægddolk og et ravhængesmykke (Fund og Fortidsminder nr. 401352-1 og 401352-6) er fundet i strandkanten ud for anlægsområdet i henholdsvis 1884 og 1960. Et bopladsfund dateret til Kongemosekultur (Fund og Fortidsminder, 401362-2 og 020306-236) findes på 3-4 meter vand ved Frihavnen, 3 km sydøst for anlægsområdet. Endvidere er der 400 meter nord for området, udenfor Hellerup Lystbådehavn, konstateret 'mosetør' på 5 meters dybde (Fund og Fortidsminder 401352-3). Skulle der ligeledes findes anerope lag inden for byggefelterne, ville det kunne betyde særdeles gode bevaringsforhold for organisk materiale.

Fig. 2. Fordelingen af de i alt otte byggefelter I – VIII.

Periode, deltagere, fartøjer, basehavn

Med basehavn i Tuborg Havn blev undersøgelsen udført i perioden 14/8-16/8 2017.

Vikingskibsmuseets dykkerbåd "Dyndspringeren" blev anvendt som dykkerbåd.

I forundersøgelsen deltog Vikingskibsmuseets marinarkæologer Andreas Bloch, som var ansvarlig for undersøgelsen, Frederik Hyttel, Morten Ravn og Andreas Binder.

Fig. 3. Tidligere boreprøver i og omkring byggefelt II.

Fig. 4. Undersøgte positioner i byggefelt III, IV og V.

Metode

Undersøgelsen foregik kvadratmetervis, hvor havbunden blev frilagt i et felt af gangen. Frisugning af sedimenterne blev gjort ved hjælp af ejektorsug, hvor finmaskede net var monteret på afgangsslangen. Nettene blev skiftet ved lagskifte eller når det var fuldt. Indholdet af nettene blev efterfølgende gennemset.

I byggefelterne V, IV og III blev der lavet to sugehuller i hvert felt (se fig. 4). På baggrund af tidligere boreprøver (se fig. 3) er byggefelt II ikke undersøgt, da sedimenterne i de pågældende felter var mægtige.

Undersøgelsen

Visuel rekognoscering og boring med karteringsbor i byggefelterne V, IV og III gav hverken indikationer på bevaret kulturhistorisk materiale eller yderligere belæg for topografiske tolkninger angående tidligere kystlinjer under sedimenterne.

Byggefelt V

Sugehul 1 blev placeret på positionen D(V): 725091/6180973 (fig. 3). Sugehul 2 blev udlagt af dykker mellem 3-4 meter vinkelret på kysten, i retningen NV. I de to felter er der 20 cm gytje af organisk materiale lige over undergrund, men intet spor af materiel kultur.

Byggefelt IV

Sugehul 3 blev placeret på positionen B(IV): 725177/6181098 (fig. 3). Sugehul 4 blev udlagt af dykker 4-5 meter vinkelret på kysten, i retningen NV. Sedimenterne i de to felter består af 20-30 cm sand og småsten over undergrund og vurderes til at være nedslidt og uden spor af materiel kultur.

Byggefelt III

Sugehul 5 blev placeret på positionen B(III): 725301/6181249 (fig. 3). Sugehul 6 blev udlagt af dykker 4-5 meter vinkelret på kysten, i retningen NV. Sedimenterne i de to felter består af 20-30 cm sand og småsten over undergrund og vurderes til at være nedslidt og uden spor af materiel kultur.

Fund

Der blev ikke gjort fund af arkæologisk interesse.

Konklusion

Området indeholder ikke spor af aktivitet, og det er museets vurdering at området, så vidt angår kulturarv, kan frigives til anlægsarbejde. Det er sandsynligt at eventuelle bopladser vil ligge tættere på det oprindelige å-udløb, men sådanne har ikke efterladt sig spor i det undersøgte område.